herpy

GEKKOER

Sphaerodactylus torrei

En liten, dagaktiv gekko fra det sørøstlige Cuba med markant forskjell på kjønnene: hannen har gult hode og knallorange hale, hunnen er lys med mørke tverrbånd. *Sphaerodactylus torrei* blir bare omtrent 8 cm inkludert hale, legger ett egg om gangen og krever små fôrdyr og et tett lukket terrarium.

Familie: Sphaerodactylidae Engelsk: Barbour's least gecko Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**8 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Varmeplass	**31-32 °C**
Temperatur, natt	**18-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1 egg**
Kull per år	**1-4**
Inkubasjon	**80-90 dager** ved 26-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Sterkt truet (EN)**

Om arten

Sphaerodactylus torrei er en liten gekko i familien Sphaerodactylidae, og den finnes bare på Cuba. Arten ble beskrevet i 1914 av Thomas Barbour. Det vitenskapelige artsnavnet hedrer Carlos de la Torre y la Huerta (1858-1950), som regnes som sin generasjons fremste cubanske naturforsker. Det finnes to underarter: den nominelle, som lever rundt Santiago de Cuba, og *S. t. spielmani*, som lever lenger øst mot Guantánamo.

Den blir omtrent 8 cm inkludert hale, og halen utgjør cirka halvparten. Kjønnene ser svært forskjellige ut. Hannen har gult til oransje hode, en sølvgrå kropp med svak glans og en lysende oransjerød hale. Hunnen er lys beige med 10-11 mørke tverrbånd over kroppen og en lys underside. Ungene ligner hunnen og får først hannens farger når de er omtrent 10 måneder gamle, så kjønnet kan ikke avgjøres tidlig.

Gekkoen er dagaktiv med runde pupiller og er mest aktiv tidlig om morgenen og sent på ettermiddagen. Den er territoriell og aggressiv mot artsfrender. I naturen holder et enkelt tre vanligvis bare ett par og noen få unger, og derfor er bestandstettheten lav. Arten er sjelden i terrarier fordi den formerer seg langsomt. Levealderen er ikke dokumentert; 5-10 år i faktaboksen er et anslag.

Utbredelse og leveområde

Sphaerodactylus torrei er endemisk for Cuba og finnes bare i den sørøstlige delen av øya. Den nominelle underarten lever fra Santiago de Cuba mot øst til Playa Juraguá og inn i landet til Dos Bocas. *S. t. spielmani* lever fra elva Hatibonico til Guantánamobukta i Guantánamo-provinsen.

Utbredelsen er liten, og arten er rødlistet som truet. Enkelte funn på kartet utenfor det sørøstlige Cuba passer ikke med den kjente utbredelsen og skyldes trolig feilbestemmelser.

> **Naturlig utbredelse:** Cuba.

LEVEOMRÅDE

Sphaerodactylus torrei lever i fuktig skog. Dyrene finnes under råtnende tre, under steiner og i barksprekker, og av og til sitter de på tre-stammer opp til omtrent 2 meters høyde. Mellom dødt løv og nedfalt tre finner de både skjul og små byttedyr som siriss, møll, fluer og billelarver.

Klimaet i området er varmt og fuktig med mer enn 1.000 mm nedbør i året. Fra mai til oktober er det varmt og fuktig med omtrent 31-32 °C om dagen og omtrent 24 °C om natten. Fra november til april er det kjøligere og tørrere, med omtrent 26 °C om dagen og ned mot 18 °C om natten. Den sesongrytmen kan etterlignes i terrariet hvis dyrene skal yngle.

Stell

TERRARIET

Et par av *Sphaerodactylus torrei* kan holdes i et terrarium på 60 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde). Et enkelt dyr klarer seg i litt mindre. Dyrene er territorielle, så hold enten ett dyr eller ett par. Selv et terrarium på over 150 cm i lengden er ikke stort nok til to par, og to hanner må aldri settes sammen. Til beslektede arter i slekten brukes ofte mindre terrarier på omtrent 30 × 30 × 30 cm til ett par.

Innred som en fuktig tropeskog med et lag løv øverst på bunnen, korkplater på bakveggen og korkrør, greiner, steiner og levende planter, så det er mange gjemmesteder og lag å bruke. Bunnen kan være en lett fuktig blanding av sand, torvmold og fine korkbiter. Planter holder på fuktigheten og skaper små soner med ulikt mikroklima.

Dyrene er små og leter etter vei ut, så lokket må være av fint nett og sitte tett. Ventilasjonen må være god, så fuktigheten ikke blir stående og gir mugg.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 26-28 °C, og et lite område kan i sommerhalvåret nå 31-32 °C. Om natten faller temperaturen til omtrent 24 °C. Til en kjølig vinterperiode kan natten senkes til omtrent 18 °C.

Har rommet allerede riktig temperatur, er ekstra varme unødvendig. Ellers kan en liten pære på omtrent 15 W over nettlokket eller en svak varmematte på siden være nok. Pass på overoppheting i et så lite terrarium, og mål alltid med et digitalt termometer både i den varme og den kjølige enden, så dyrene selv kan velge.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Hold den relative luftfuktigheten på omtrent 70-80 % ved å sprøyte terrariet daglig eller annenhver dag. For beslektede arter i slekten oppgis litt lavere verdier på 60-70 %, så lufta kan gjerne tørke litt opp mellom sprøytingene. Faktaboksens 60-80 % dekker begge angivelsene. Halve bunnen bør være lett fuktig, og resten skal kunne tørke.

Dyrene drikker helst dråper fra blader og kork etter sprøyting. Sett gjerne også fram en svært liten og lav vannskål, for eksempel et flaskelokk som ungene ikke kan drukne i, og skift vannet daglig.

LYS OG UVB

Sphaerodactylus torrei er dagaktiv, og et svakt UVB-lys i Ferguson-sone 1 anbefales. Bruk et UVB-rør med lav styrke over den ene halvdelen av terrariet, så det alltid er skygge. Ha lyset på 10-12 timer om dagen, lengst om sommeren, og gjerne styrt av en tidsbryter. Natten skal være mørk. Erfaringene med UVB hos arter av slekten er ikke like, og lysoppsettene varierer fra bare hvitt lys til svakt UVB, men et svakt UVB-lys med skygge er den sikre løsningen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Sphaerodactylus torrei lever av smått, levende bytte. I naturen er det små siriss, møll, fluer og billelarver, og i fangenskap passer små siriss, bananfluer, små voksmøllarver og små larver av svart soldatflue. Byttet må ikke være bredere enn dyrets hode. Voksne dyr fôres 2-3 ganger i uken. Stoffskiftet er høyt, så følg med på kroppsformen, så dyrene verken blir for tynne eller for tykke. En liten skål med små melorm kan også stå framme hele tiden.

Dryss fôret med kalk og et multivitamin ved hver fôring, og gi fôrdyrene næringsrikt fôr før de serveres. Gi levende bytte, for dyrene reagerer på bevegelse, og døde insekter tar de dårlig. Fôret kan legges direkte i terrariet eller i en lav skål, men pass på at det ikke slipper unna.

Unger skal ha enda mindre bytte som spretthaler, bananfluer og nyklekte siriss. Det er ofte den største utfordringen, for smått fôr må være tilgjengelig hele tiden.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Sphaerodactylus torrei er territoriell og aggressiv, så den holdes enkeltvis eller som ett par med mye skjul og plass. Dyrene er små, raske og blir lett stresset av håndtering, så de er dyr å se på, ikke å ta opp. Er det for lite dekke, blir de sky og gjemmer seg. Med løv, kork og planter er de aktive og nysgjerrige om dagen. Selve stellet regnes som lett, men arten er sjelden i fangenskap fordi den formerer seg langsomt, og de små fôrdyrene krever en fast forsyning.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnet ser man først på fargene. Hannen har gult til oransje hode og oransjerød hale, mens hunnen er beige med mørke tverrbånd. Ungene ligner hunnen, og hannene får først farger etter omtrent 10 måneder. Det gjør kjønnsbestemmelse vanskelig tidlig, så sørg for å få et bekreftet par, og sett aldri to dyr av samme kjønn sammen. Når dyrene er klare til avl, er ikke dokumentert.

PARRING

Avl skjer vanligvis om sommeren, noe som tilsvarer den varme og fuktige regntiden i dyrenes hjemland. Etterlign den ved å holde terrariet varmt og fuktig, og sprøyt gjerne to ganger om dagen i flere uker, så omtrent halve bunnen er fuktig. Hannen og hunnen bør settes sammen i et stort terrarium med mange gjemmesteder, og de første dagene skal de holdes under oppsyn, fordi dyrene er aggressive. Det er bare få erfaringer med arten, og mye av det som er kjent om avlen, stammer fra beslektede arter i slekten.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger ett egg om gangen, i god kondisjon cirka hver fjerde uke, men høyst omtrent fire egg i året, mest om sommeren. Eggene gjemmes i hule rør, bark eller under skjul. Til beslektede arter brukes tørkede, hule stengler av parkslirekne som eggleggingssteder. Mangler hunnen egnede steder, faller avlssuksessen. Gi henne rikelig med fôr og kalk gjennom hele sesongen, for eggleggingen tærer på kreftene hennes.

INKUBASJON

Flytt egget forsiktig til en rugemaskin når det er lagt, så det ikke går tapt eller blir for fuktig i terrariet. Temperaturen skal være 26-28 °C, og egget klekkes etter omtrent 80-90 dager. Hos flere beslektede arter kan eggene bli i terrariet, fordi de voksne ikke jager ungene, men for denne arten anbefales en rugemaskin.

OPPDRETT AV UNGER

Hold hver unge for seg i en liten beholder med torvmold, ett enkelt skjul og en svært lav vannskål. Gi spretthaler, bananfluer, små siriss eller voksmøllarver. Unger er svært små, og fôret må ikke være for stort, så de ikke blir kvalt. Hannene får først kjønnsfargene sine etter omtrent 10 måneder.

Helse og vanlige feil

Det finnes nesten ingen dokumentert kunnskap om sykdommer hos *Sphaerodactylus torrei*, så rådene bygger på erfaringer fra små gekkoer generelt. De typiske feilene er:

- For lite kalk og vitaminer, som gir skjør beinbygning. Dryss fôret ved hver fôring.

- Konstant våt bunn og dårlig ventilasjon, som gir mugg og hudproblemer.
- Overoppheting i et lite terrarium. Mål temperaturen, og gi en kjølig sone.
- Underernæring eller overvekt. Dyrene har et høyt stoffskifte, så vurder kroppsformen jevnlig.
- Slåssing mellom dyr som ikke passer sammen. Skill dem straks.
- Flukt gjennom løse nett eller spalter.

Søk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, slutter å spise eller ser slapt ut.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.